

Z A P I S N I K
sa 13. sjednice Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju
i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore 27. saziva, održane 06. juna 2022.
godine

Sjednica je počela u 13 sati i 10 minuta.

Predsjedavao je Dragan Krapović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali/e poslanici/e, članovi/ce Odbora: Slaven Radunović, dr Dejan Đurović, Jelena Božović, dr Predrag Sekulić, Jovanka Laličić, Bogdan Fatić.

Sjednici nijesu prisustvovali/e poslanici/e, članovi/ce Odbora: Genci Nimanbegu, Nikola Rakočević, Kenana Strujić Harbić i Suada Zoronjić.

Sjednici su, u skladu sa članom 75 Poslovnika Skupštine, prisustvovali: Ana Novaković Đurović, ministarka ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Goran Đurović, ministar ekonomskog razvoja i turizma.

Sjednici su prisustvovali i: Marko Vukašević, generalni direktor Direktorata za investicije u turizmu, Željko Furtula, generalni direktor Direktorata za vodoprivredu u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Vesna Bajović, direktorica Uprave za vode i Dina Skarep, samostalna savjetnica u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Rad sjednice pratili su predstavnici medija.

Pošto je konstatovano da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje, na predlog predsjednika Odbora, dnevni red je dopunjen tačkom „Tekuća pitanja“, pa je za sjednicu utvrđen sljedeći

D N E V N I R E D:

1. Kontrolno saslušanje na temu: „Erozija plaže na Adi Bojani i gubitak prirodnog hranjenja, mogućnosti i šanse za očuvanje i revitalizaciju plaže“;
2. „Tekuća pitanja“.

*****

1. **Prva tačka dnevnog reda** – Kontrolno saslušanje na temu: „Erozija plaže na Adi Bojani i gubitak prirodnog hranjenja, mogućnosti i šanse za očuvanje i revitalizaciju plaže“

Predsjednik Odbora Dragan Krapović je podsjetio da je Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje, na 12. sjednici održanoj 26. maja 2022. godine, shodno članu 75 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore jednoglasno (sa sedam glasova „ZA“) donio Odluku o održavanju kontrolnog saslušanja na temu: „Erozija plaže na Adi Bojani i gubitak prirodnog hranjenja, mogućnosti i šanse za očuvanje i revitalizaciju plaže“ i da su na saslušanje pozvani Vladimir Joković, potpredsjednik Vlade za ekonomski sistem i ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; Ana Novaković Đurović, ministarka ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Goran Đurović, ministar ekonomskog razvoja i turizma. Podsjetio je da je Inicijativu za kontrolno saslušanje podnio poslanik dr Dejan Đurović.

Predsjednik Krapović je upoznao prisutne da se Odbor, dopisom od 27. maja 2022. godine obratio prethodno pomenutim institucijama sa zahtjevom da dostave relevantne informacije za potrebe održavanja kontrolnog saslušanja. On je napomenuo, da su u skladu sa članom 75 Poslovnika Skupštine Crne Gore ovlašćeni predstavnici državnih organa dužni da se odazovu pozivu na kontrolno saslušanje i da dostave traženu dokumentaciju, što su prethodno pomenute institucije i uradile prije održavanja sjednice.

Poslanik dr Dejan Đurović je istakao značaj ovog problema, koji se ne može riješiti samo na nivou Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, zbog čega je kao podnosilac ove inicijative predložio da se pozovu i ministar ekonomskog razvoja i turizma, kao i ministar poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede. On je saopštio da je problem erozije plaže Ade Bojane posebno prisutan u posljednje dvije godine čime je izgubljeno oko 200m dužine i 70 m širine obale. To je, kako navodi, rezultiralo izradom studija koje su predložile privremena rješenja za zaštitu područja. Naveo je da je preko IPA projekata urađena studija u kojoj su učestvovali italijanski stručnjaci i koji su zaključili da je situacija sa Adom Bojanom teško rješiva, odnosno da se može riješiti u jednom dijelu nasipanjem Ade Bojane istim materijalom koji je odnešen erozijom. Interesovalo ga je što Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao i Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma imaju da ponude u datom trenutku kao rješenje za zaštitu Ade Bojane. Naveo je da je izgradnjom četiri hidrocentrale na rijeci Drim smanjen priliv sedimenta za Adu Bojanu, čime je kako on navodi, zaustavljeno njeno prihranjivanje, dok se sa druge strane erozija nastavlja. Time se, kako poslanik Đurović, nameće pitanje da li će se dozvoliti da se svake godine usljed erozije izgubi po dio plaže, što bi po mišljenju stručnjaka iz Italije za 25 godina dovelo do toga da se Ada Bojana prepolovi. Interesovalo ga je kakav je stav Ministarstva o akcijama koje su do sada urađene, šta je planirano da se uradi u najkraćem roku i da li treba izraditi nove studije kako bi se našlo rješenje za eroziju obalnog područja Ade Bojane.

Ana Novaković Đurović, ministarka ekologije, prostornog planiranja i urbanizma se složila da je u pitanju jedno veoma važno državno pitanje i da će njegovo rješavanje biti veliki test u odnosu na posljedice klimatskih promjena, jer se ne radi samo o eroziji sedimenta, već i o povećanju nivoa mora. Ona je izjavila da je u januaru 2021. godine izrađena studija slučaja sa prijedlozima za srednjoročna i dugoročna rješenja ovog problema, ali da sve što se dešava na Adi Bojani zahtijeva hitne mjere, kako ona navodi. Ministarka Novaković Đurović je rekla da je za sve srednjoročne i dugoročne mjere potreban kapacitet u institucijama kao i adekvatna novčana sredstva. Sve što je do sada preduzeto, kako ona objašnjava, je privremenog karaktera, kako bi plaža bila elementarno spremna za predstojeću turističku sezonu. Ona je naglasila da je situacija takva da će sve buduće mjere koje se budu preduzimale u traženju srednjoročnih i dugoročnih rješenja, a koje treba da budu zasnovane na naučnom principu, zahtijevati istovremeno i preduzimanje hitnih mjera, što ukazuje na kompleksnost ovog pitanja i postojanje određenih problema. To su, kako objašnjava, nepostojanje monitoringa nad područjem, pri čemu potrebna sredstva nijesu opredijeljena budžetom već će se tražiti kroz IPA projekte, neadekvatna koordinacija u saradnji između resora i trenutno nepostojanje adekvatnih kapaciteta za dugoročno kvalitetno rješavanje ovog problema. Objasnila je da će Ministarstvo, kada su u pitanju budući koraci, najdalje do kraja juna mjeseca održati poseban koordinacioni sastanak, koji će se upravo baviti ovim pitanjem, koji će uz prisustvo i drugih ministarstava i

državnih institucija doprinijeti boljoj koordinaciji unutar Vlade i gdje bi se, u saradnji sa ekspertima, pokušalo doći do optimalnog rješenja.

Goran Đurović, ministar ekonomskog razvoja i turizma je rekao da ovo Ministarstvo nije direktno nadležno za sprovođenje aktivnosti u vezi sa rješavanjem pitanja erozije plaže Ade Bojane, ali je veoma zainteresovano da se taj problem riješi. On se osvrnuo na aktivnosti koje je ministarstvo nadležno za poslove turizma imalo u prethodnom periodu i složio se da je riječ o veoma kompleksnom pitanju sa dosta izazova, puno različitih predloga rješenja, trenutnog nedostatka adekvatnog kapaciteta da se problem riješi i stava je da treba uraditi jednu dobru ekspertizu kako bismo znali u kom smjeru da se krećemo kada je u pitanju rješavanje ovog problema. On je istakao važnost svakog kvadratnog metra tog područja i konstatovao da bi se nestanak plaže negativno odrazio na crnogorski turizam.

Željko Furtula, generalni direktor Direktorata za vodoprivredu u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je naveo da je ovo Ministarstvo nadležno kada je u pitanju problem rijeke Bojane i ogleda se kroz kreiranje politika upravljanja vodama, a koje sprovodi Uprava za vode. On se složio sa svojim sagovornicima da je riječ o gorućem pitanju za koje treba pronaći dugoročnije rješenje. Naglasio je da poseban problem predstavljaju akumulacije na rijeci Drim koje su rađene 70-tih godina prošlog vijeka, što su i pokazale neke studije. Upoznao je da je Ministarstvo uputilo inicijativu Vladi da se formira Komisija o saradnji u oblasti vodoprivrede sa Republikom Albanijom i da je održala prvi sastanak u februaru ove godine na kome je spomenuto i ovo pitanje, a da se na narednom sastanku očekuje od albanske strane više informacija vezano za podatke i mjerenja o tome koliko akumulacije na rijeci Drim utiču na hranjenje rijeke Bojane. Istakao je da će se Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede rado odazvati svakoj inicijativi u cilju rješavanja ovog i svih drugih pitanja.

Vesna Bajović, direktorica Uprave za vode je rekla da ovaj problem datira još iz 2005. godine, radovi koji su rađeni u prvom navratu između 2007. i 2008. godine rađeni su na desnom rukavcu rijeke Bojane, dužine 4 km, zbog nagomilavanja sedimenta i da su kritične tačke ušće rijeke Bojane i račva. Objasnila je da pod uticajem vjetrova i drugih faktora dolazi do formiranja podvodnih pragova od pijeska što, kako navodi, direktno utiče na proticaj same rijeke Bojane, pri čemu je u jednom trenutku došlo do začepjenja same rijeke Bojane usljed nagomilavanja sedimenta. Objasnila da je 2007. godine objavljen tender za izvođače radova na otklanjanju nagomilanog pijeska iz rijeke Bojane, ali zainteresovanih nije bilo. Upoznala je da je 2011. godine napravljen projekat održavanja protočnosti rijeke Bojane na tom kritičnom desnom rukavcu, ali je apostrof na rješavanje tog problema stavljen tek 2017. godine. Istakla je da su se hitne mjere, koje su se sprovodile, jer nije bilo vremena za traženje nekog dugoročnijeg rješenja, odnosile na angažovanje mehanizacije za uklanjanje nagomilanog sedimenta. Objasnila je da se dvije kritične tačke nalaze na račvi i samom ušću i da je bagerovanjem nagomilanog materijala, kako bi se obezbijedila protočnost Bojane, izvađen jedan dio materijala na račvi a drugi dio je deponovan na samom ušću u dvije gomile. U oktobru 2021. godine napravljen je sporazum između Uprave za vode i Morskog dobra da se kompletan materijal sa ušća stavi u funkciju prihranjivanja plaže Ade Bojane. Objasnila je da je ispitivanjem materijala u prethodnim godinama utvrđeno da je materijal sa ušća zaslanjen i da se može staviti samo u funkciju prihranjivanja plaža, dok je sediment sa

račve zaslanjen ispod 3% i da se može koristiti i u druge svrhe (npr. građevinske). Kako Istakla je da Uprava za vode nema nadležnost da prodaje materijal pa je resorno Ministarstvo donijelo odluku da taj materijal kao državno vlasništvo preda na korišćenje Upravi za katastar i državnu imovinu, koja bi na osnovu svoje nadležnosti znala kako da valorizuje ovaj materijal. Međutim, prema njenim saznanjima, taj sediment još uvijek nije valorizovan, što je možda sa aspekta nadležnosti Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma dobro jer bi ovo ministarstvo moglo da ga traži da se ustupi radi saniranja posljedica erozije plaže. Navela je da bi, kada je u pitanju Uprava za vode, u budućnosti trebalo raditi na uspostavljanju monitoringa na rijeci Bojani i njenim pritokama jer je od velikog značaja da se vrši mjerenje proticaja vode rijeke Bojane kako bi znali koje mjere da se preduzmu u budućnosti. Što se desnog rukavca rijeke Bojane tiče, mjere se odnose na konstantno prečišćavanje rukavca uz izradu neke detaljne studije čime bi se, po njenom mišljenju, obezbijedila protočnost rijeke Bojane i prirodnim putem prihranjivala plaža sedimentom, a sa druge strane regulisala bi se i plovidba na rijeci Bojani.

Poslanik Slaven Radunović je rekao da je ovo saslušanje inicirano kako bi se ispitale neke stvari i donijeli određeni zaključci. Istakao zadovoljstvo što je plaža sada u pristojnom stanju i da je spremna za turističku sezonu i tom prilikom želio je da pohvali Morsko dobro koje se bori, kako navodi, koliko je to u njihovoj mogućnosti da servisira turističku privredu. Želio je da naglasi da sa ovog saslušanja treba da se donesu zaključci kojima će Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma imati za zadatak da detaljno ispita sve detalje jedne od hitnih mjera, iz prethodnog perioda, na sanaciji posljedica erozije plaže Ade Bojane koja je rezultirala visokim iznosima faktura, koje su po njegovom mišljenju više nego sporne.

Predsjednik Odbora Dragan Krapović se saglasio sa poslanikom Radunovićem kada su u pitanju, kako navodi, nelogičnosti u sprovođenju jedne od brojnih hitnih mjera sanacije posljedica erozije plaže na Adi Bojani i shodno onome što su poslovničke mogućnosti treba donijeti zaključke, među kojima će se jedan od njih odnositi na zadatak Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma da ispita sve okolnosti vezane za taj posao, a ukoliko bude potrebe, kako predsjednik Odbora Krapović objašnjava, i da se upoznaju druge institucije.

Poslanik Bogdan Fatić je izjavio da se radi o veoma kompleksnom problemu koji je nastao kao posljedica brojnih prirodnih i antropogenih faktora od kojih, kako navodi, presudan uticaj ima ljudski faktor i izgradnja tri akumulacione hidrocentrale na rijeci Drim od kada se i primjećuje da Ada Bojana ne dobija onoliko sedimenta koliko bi trebalo kako bi se anulirali negativni uticaji vjetera i vode. Upoznao je da je Ada Bojana manja za 42 ha i da je plaža skraćena na istočnoj i zapadnoj strani, gdje se dio erodiranog pijeska sa zapadne strane kreće ka Velikoj plaži (koja je povećana za 94 ha u posljednjih 50 godina), a dio pijeska sa istočne strane kreće se ka Albaniji. Pomenuo je da je tokom nevremena u septembru i oktobru mjesecu 2020. godine konstatovano alarmantno stanje po pitanju nestajanja plaže na Adi Bojani što je, kako saopštava, ugrozilo turistički kompleks HTP „Ulcinjaska rivijera“ AD pri čemu je opština Ulcinj inicirala hitan sastanak. Tom prilikom je, kako poslanik Fatić objašnjava, angažovan profesor Petković koji je dao predlog hitnih mjera u vidu postavljanja napera, a koje su izvršene u februaru mjesecu. Mišljenja je da je istočna obala Ade znatno više ugrožena nego zapadna, pa se otvara pitanje zbog čega se nijesu preduzele odgovarajuće aktivnosti u prethodnom periodu

kako bi se zaštitila i istočna obala, a takođe ga je interesovalo šta se uradilo sa količinom izbagerovanog pijeska iz Bojane koji je lagerovan na samoj Adi i da li podvodni rukavci takođe utiču da se smanji dio sa pijeskom sa Ade Bojane. Kada se govori o varijantama rješenja, postoje, kako poslanik Fatić objašnjava, tri moguće varijante i sve tri podrazumjevaju da se plaža proširi u širini i dužini, i da bi trebalo nasuti oko 250.000 ha pijeska kako bi se sprovele sve tri varijante rješenja, da su potrebna sredstva od 3.500.000 – 4.000.000 €. Ono što posebno zabrinjava jeste nepostojanje adekvatnih kapaciteta u institucijama kako bi se moglo pravovremeno reagovati u ovakvim situacijama, na čemu treba raditi u narednom periodu, pri čemu se prvenstveno misli na jačanje kapaciteta Hidrometeorološkog zavoda, JP Morsko dobro i Geološkog zavoda. Mišljenja je da treba uraditi potrebna ispitivanja i monitoring područja u cilju pronalaska pravog rješenja i da bi trebalo intenzivirati međusektorsku saradnju sa Republikom Albanijom.

Poslanik dr Dejan Đurović je izrazio da je stava da Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma mora da ispita neke aktivnosti vezane za Ministarstvo koje je naslijeđeno i da ima utisak da je prethodno Ministarstvo donosilo odluke i pokretalo inicijative koje nijesu bile u skladu sa zaključcima Vlade Crne Gore. On smatra da bi zaključcima sa ovog saslušanja trebalo da bude obuhvaćeno i pokretanje zajedničke saradnje sa Republikom Albanijom kako bi se pronašla adekvatna rješenja za problem ne samo Ade Bojane već i Cijevne, ali i ostala pitanja koja su od zajedničkog interesa ove dvije države. Interesovalo ga je kada će biti uklonjen pijesak i vraćen na obalu, kada će biti sanirana šteta od deponovanja istog i hoće li biti nabavljen brod takozvana „barža“, čiju su nabavku predložili italijanski stručnjaci, a koji služi za pretakanje pijeska sa jedne na drugu stranu, čime bi se izbjeglo prebacivanje pijeska kamionima. Takođe, zatražio je mišljenje prisutnih predstavnika iz Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede kada je u pitanju povezanost produbljivanja rijeke Bojane sa erozijom plaže Ade Bojane.

Poslanik dr Predrag Sekulić se u svom izlaganju osvrnuo na promjenljivost cijelog područja, na istorijat nastanka Ade Bojane, kao i na klimatske ali i ljudske faktore koji su uticali na eroziju plaže Ade Bojane. Sa zadovoljstvom je istakao da je ovo rasprava na temu o ekologiji koja ujedinjuje i predstavlja zajednički odnos svih prema prirodi. Složio se da je riječ o veoma kompleksnom problemu i da je potrebna međuresorska saradnja radnih grupa, naučne ekspertize kako bi se našlo odgovarajuće rješenje.

Poslanica Jovanka Laličić se složila da je probleme lakše posmatrati spolja, nego ih rješavati i saglasila se da je u pitanju kompleksan i složen proces koji se ne može zaustaviti, ali kojim se, kako navodi, može upravljati i koji traži adekvatne i pravovremene mjere i multidisciplinarni pristup. Obzirom da je u najvećoj mjeri u pitanju ekološki problem smatra da će Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma imati ključnu ulogu u rješavanju ovog problema, ali da i ostala ministarstva i sve nadležne institucije treba da budu uključene. Polazeći od različitih mišljenja kada su u pitanju kratkoročne, srednjeročne, dugoročne, čak i hitne mjere, interesovalo je da li je potrebno u narednom periodu angažovati neke druge eksperte koji bi dali uporedno mišljenje. Postavila je pitanje dokle se stiglo i kakva je saradnja sa Albanijom po ovom pitanju. Na kraju se saglasila da postoji problem nedostatka kapaciteta i materijalnih sredstava i da bi trebalo povesti računa prilikom donošenja Budžeta ili rebalansa

Budžeta da se opredijele odgovarajuća materijalna sredstva kako bi se ovom problemu pristupilo na odgovarajući način.

Predsjednik Odbora Dragan Krapović je izrazio zadovoljstvo činjenicom da je ovaj Odbor, kada je u pitanju niz bitnih stvari, jednoglasno donosio odluke da se upotrijebe svi raspoloživi mehanizmi kako bi sagledali šta je do sada urađeno i pomogli u rješavanju problema. Polazeći od studije koju je uradio profesor Petković, na osnovu koje su postavljeni napori od plastičnih flaša sa pijeskom, a onda je po studiji koju su uradili italijanski stručnjaci bilo predviđeno da se ti napori uklone, predsjednika Odbora interesuje ko je donio odluku i po kom osnovu da se ti napori ostave. Takođe, interesovao ga je sastav Komisije koja je radila na procjeni obima i kvaliteta izvršenih radova na izradi pješčane dine na Adi Bojani.

Poslanik Slaven Radunović je u svom izlaganju želio da podsjeti prisutne goste da kada se u Republici Albaniji počelo sa uzimanjem rijeke Cijevne iz njenog prirodnog toka, što je zajednički resurs sa Crnom Gorom, i stavljanjem u cijevi, obećano je, kako on navodi da će se razgovarati sa kolegama iz susjedne zemlje na tu temu. Međutim, posao je obavljen, a kako poslanik Radunović ističe, objašnjenje nikad nije stiglo. Zbog svega toga, on postavlja pitanje, da li postoji odgovor zbog čega su sve to uradili bez konsultacija sa Crnom Gorom i ako nijesu odgovorili, on traži da se ponovo podsjetite da odgovore. Sa druge strane, poslanik Radunović je želio da predloži da, ukoliko ne bude konstruktivne saradnje po pitanju rijeke Drim i njenog uticaja na Bojanu i plažu Ade Bojane, se angažuje međunarodna arbitraža kako bi se konačno riješio ovaj problem.

Ana Novaković Đurović, ministarka ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je kada je u pitanju interesovanje za fakturu, nasipanje pješčanih dina, rad komisije i uklanjanje napera odgovorila da su sve te odluke donešene za vrijeme mandata prethodne vlade i potvrdila da će fakture i sva dokumenta koja su u vlasništvu Ministarstva, a tiču se ovih pitanja, biti stavljena na raspolaganje. Kada je u pitanju dio pijeska koji je stavljen na raspolaganje Upravi za katastar i državnu imovinu, istakla je zadovoljstvo da taj pijesak nije upotrijebljen na bilo koji način i da će zahtjev Ministarstva biti da se isti iskoristi isključivo za svrhe nasipanja plaže na Adi Bojani, obzirom da trenutno ne postoje jasno definisane mjere za sanaciju plaže, pa su, u skladu sa tim, ove količine itekako značajne. Objasnila je da će Ministarstvo biti otvoreno za saradnju i sa ekspertima iz drugih zemljama, koje su imale slično iskustvo, jer ne postoji identičan slučaj, što je nedostatak ovog procesa, a za čiju će se realizaciju koristiti IPA fondovi.

Dina Skarep, savjetnica u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, je na samom početku konstatovala da je cijela Ada Bojana jedan vrlo dinamičan prirodni sistem koji je potpuno neispitan. Objasnila je da znamo da je Ada Bojana podložna eroziji i da se pijesak premješta sa jednog na drugo mjesto, da se on premješta sezonalno, ali je istakla da konkretne podatke i detalje o tome kakvi su ti procesi i koji se procesi odvijaju u ovom trenutku ne postoje što, prema njenim riječima, važi i za rijeku Bojanu. Potvrdila je da je prirodni režim toka rijeke Bojane izmijenjen izgradnjom hidrocentrala na rijeci Drim. Objasnila je da su poplave prirodna pojava koja nanosi velike štete ljudima i imovini, ali su sa druge strane korisne jer se najveći prinosi sedimenta u rijekama dešavaju za vrijeme velikih poplavnih talasa kada su brzine u rijekama najveće. Ovo je, kako navodi, veoma važno jer je jedna od dugoročnih mjera

koje predlažu italijanski stručnjaci pokušaj revitalizacije pronosa sedimenta kroz rijeku Bojanu, što je pitanje koje je u eksperimentalnoj fazi svuda u svijetu. Ova mjera je veoma važna, ali i veoma upitna jer ne postoji potvrda na pitanje da li je to moguće ili ne. Objašnjava da postoji nekoliko projekata u Italiji koji se bave sličnim sistemima i da je potrebno pratiti takve slučajeve zbog transfera znanja i informacija koje su potrebne za ovu svrhu, ali i nešto, kako tvrdi, na čemu treba raditi. Takođe je potvrdila da je potrebno uspostaviti saradnju sa Republikom Albanijom. Bez adekvatnog monitoringa i prikupljenih podataka o procesima koji se tamo dešavaju, kako objašnjava, ne mogu se donositi odluke o kratkoročnim ili srednjoročnim mjerama, čak su i hitne mjere upitne. Istakla je da je situacija takva da ne postoji vrijeme da se prikupljaju podaci, da se dobije odgovarajući statistički niz koji bi pružio odgovore na naučna pitanja, pa je stava, da je veoma važno pokušati paralelno organizovati aktivnosti tako da budemo spremni da u svakom trenutku odgovorimo hitnim mjerama. Podržala je stav ministarke Novaković Đurović da je veoma važno da se sav neiskorišćen pijesak na tom području iskoristi za prihranu same plaže Ade Bojane. Smatra da je važno istaći stavove italijanskih stručnjaka kada su u pitanju srednjoročne mjere a koje se odnose na odobalni razmak što podrazumijeva da se objekti HTP Ulcinjske rivijere vremenom fazno izmjestite prema kopnu kako bi se napravio operativni poligon da bi se mogle sprovoditi mjere gdje se tokom zimskih mjeseci nasipaju pješčane dine, a tokom ljetnjih se rasprostiru. Istakla je da se kroz naučnu praksu pokazalo da je to, dugoročno gledano, jedino što daje rezultate, kao jedan oblik integralnog upravljanja područjem i pojasnila da ne postoji instant rješenje, jer je riječ o procesu koji se ne može zaustaviti i učimo kako da upravljamo područjem, koje je ugroženo. Smatra da je pitanje odobalnog razmaka veoma važna mjera koja zahtijeva jasan stav Vlade u budućnosti, jer bi to podrazumijevalo da se postojeće odmaralište sruši i da se, po predlogu, italijanskih stručnjaka, izgradi novo „mobilno“ odmaralište, što podrazumijeva da i samo odmaralište bude adaptibilno na mjere koje se budu primjenjivale za suzbijanje negativnih efekata erozije na plaži Ade Bojane. Još jedan od savjeta se odnosio na strukture koje bi pomogle u suzbijanju erozije plaže i podrazumijevao je da to ne budu čvrste strukture, već mobilne strukture i to od drveta preko kojih postoji određeni pronos sedimenta.

Ana Novaković Đurović, ministarka ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je rekla da je u susretu sa ministarkom ekologije iz Republike Albanije razgovarala o pitanju izgradnje hidrocentrala na rijeci Cijevni. Objasnila je da je bio zastoj u komunikaciji, ali da postoji volja da se rješava pitanje i da su sve aktivnosti sa susjedne strane zaustavljene do rješavanja ovog bilateralnog pitanja. Potvrdila je da će se potruditi da riješe problem kako ne bi došlo do arbitraže.

Željko Furtula, generalni direktor Direktorata za vodoprivredu u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede se takođe osvrnuo na saradnju sa Republikom Albanijom. Vlada Crne Gore je 2018. godine zaključila Okvirni sporazum sa Republikom Albanijom o međudržavnom upravljanju vodama između ove dvije države. Sporazumom je predviđeno da se formira međudržavna komisija od po deset članova, što je i urađeno. Ova komisija je imala sastanak u februaru mjesecu, a kako navodi, 26. maja 2022. godine bio je i sastanak Radne grupe koja se bavi pitanjem rijeke Cijevne koja je sastavljena od stručnjaka iz oblasti voda, zaštite životne sredine, ekologije. Naglasio je da su na tom sastanku dobili uvjerenja da će se saradnja ponovo uspostaviti, za razliku od prethodnog perioda kada je susjedna država gradila mini

hidroelektrane o čemu nije redovno obavještavala. Objasnio je da će Radna grupa u narednom periodu dobiti dodatne informacije i da će biti izvršena procjena uticaja takozvanog “ucjevljivanja” rijeke Cijevne.

Vesna Bajović, direktorica Uprave za vode je na pitanje da li podvodni rukavci na samom ušću, kao i produbljivanje korita utiču ili izazivaju eroziju plaže odgovorila da ne može sa sigurnošću dati taj odgovor jer bi on trebalo da se zasniva na stručnoj studiji, a prvobitno nepostojanje adekvatnog monitoringa, koji bi pružio, kako navodi, ulazne podatke na osnovu kojih bi se radile dalje analize i došlo do bilo kakvog zaključka. Naglasila je da se nije krenulo sa mjerama prečišćavanja desnog rukavca da bi se desila ekološka katastrofa. Sa jedne strane je začepljenje račve, sa druge začepljenje ušća, a samom dužinom od račve do ušća nalazi se oko 600 objekata, kod kojih nije riješeno odvođenje otpadnih voda i da se, prema njenim navodima, te vode vjerovatno ispuštaju u rijeku Bojanu. Iskazale je spremnost da ustupi materijal koji postoji u Upravi a vezan je sa pitanja tretmana i količine pijeska. Istakla je da je u trenutku dolaska na tu poziciju zatekla brojne probleme na vodotocima i objasnila je da je tražila da se uradi presjek stanja, pa je u skladu sa tim angažovan geometar koji je uradio snimanja u vezi sa količinom materijala i na ušću i na račvi koja je bila u tom trenutku. Kada su u pitanju poplave koje su pomenute tokom rasprave, pomenula je da postoji projekat Integralno upravljanje rizicima od poplava u proširenom slivu rijeke Drim koji vodi UNDP koji je započet 2019. godine, a trebalo bi, kako ona navodi, da bude realizovan do 2024. godine. Rekla je da se taj projekat bavi isključivo nasipima na rijeci Bojani čija je prvobitna namjera da se teritorija zaštiti od poplava. Izrazila je zadovoljstvo saradnjom koju imaju sa UNDP-em i da su na sastanku koji je nedavno održan upoznati da je Projekat u završnoj fazi, da treba da se reviduje, ali da je albanska strana tražila da ima uvid u taj projekat i da se čeka njihov komentar na izvođenje radova. Potvrdila je da je u našem interesu da se stvore svi uslovi da se krene u izvođenje radova za rekonstrukciju nasipa. Istakla je da će Uprava u saradnji sa Ministarstvom i Vladom u narednom periodu pokušati da unaprijedi sektor vodoprivrede i da se nada da će se u budućnosti raditi na povećanju kapaciteta ove Uprave, kadrovskih i finansijskih.

Predsjednik Odbora Dragan Krapović je rekao da postoji određen broj institucija u Crnoj Gori koje se bave veoma značajnim pitanjima ali da nemaju adekvatna sredstva zbog čega smatra da tome treba posvetiti više pažnje kroz javnu raspravu o Budžetu ili kroz rebalans budžeta, ukoliko ga bude.

Poslanik dr Dejan Đurović se pitao zbog čega postoji konstantna panika od požara ljeti, poplava zimi i zašto dovodimo sebe u situaciju da se mora hitno reagovati kad se nešto već dogodi i zbog čega se ne može nešto predvidjeti, preduprijediti, ispitati kako se ne bi dolazilo u ovakve situacije.

*****

Predsjednik Odbora Dragan Krapović je rekao da je rasprava bila konstruktivna, da se dobio veliki broj odgovora iako je riječ o jednom veoma kompleksnom pitanju. On je ukazujući na član 77 Poslovnika Skupštine Crne Gore, po kojem predsjednik Odbora predlaže zaključke povodom kontrolnog saslušanja, predložio da članovi Odbora dostave svoje predloge zaključaka do 15. juna 2022. godine, a onda će se Odbor na nekoj od narednih sjednica izjasniti o Izvještaju sa predloženim zaključcima i podnijeti ih Skupštini na usvajanje.

*****

2. Druga tačka dnevnog reda – Tekuća pitanja

Predsjednik Odbora Dragan Krapović je u okviru ove tačke dnevnog reda upoznao članove Odbora sa sljedećim:

- a) Poslanik dr Dejan Đurović je podnio 3. juna 2022. godine Inicijativu da se održi Kontrolno saslušanje ministarke ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ane Novaković Đurović, ministra ekonomskog razvoja i turizma, Gorana Đurovića i potpredsjednika za ekonomski sistem i ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Vladimira Jokovića u vezi sa donošenjem Prostornog plana Crne Gore.

Poslanik dr Dejan Đurović je objasnio da je podnio Inicijativu da se održi kontrolno saslušanje po pitanju prostornog planiranja u Crnoj Gori sa posebnim akcentom na donošenje Prostornog plana Crne Gore, polazeći od njegovog značaja. Poslanik Đurović smatra da bi bilo dobro da se saslušanje održi u što kraćem roku i da se već sada odredi približan termin za njegovo održavanje.

Poslanik dr Predrag Sekulić je predložio da se održi konsultativno umjesto kontrolnog saslušanja sa čime se podnosilac inicijative poslanik dr Dejan Đurović saglasio.

Odbor je sa sedam glasova „ZA“, na osnovu člana 73 Poslovnika Skupštine Crne Gore, odlučio da održi konsultativno saslušanje ministarke ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ane Novaković Đurović, ministra ekonomskog razvoja i turizma, Gorana Đurovića, i potpredsjednika za ekonomski sistem i ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Vladimira Jokovića na temu „Stanje u oblasti prostornog planiranja u Crnoj Gori“.

- b) Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore je 2. juna 2022. godine dostavilo dopis sa pozivnim pismom predsjednice Odbora za životnu sredinu, hranu, poljoprivredu, planiranje i razvoj Skupštine Republike Kosovo za učešće članova Odbora na Međunarodnoj parlamentarnoj konferenciji „Budućnost transporta“, koja će se održati 17. i 18. juna 2022. godine u Prištini.

Predsjednik Odbora zamolio je članove Odbora da naknadno obavijeste Sekretarijat ko je zainteresovan za učešće.

- c) **Poslanica Jelena Božović** je postavila pitanje koje se odnosi na proceduru podnošenja Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima i istakla potrebu da se po ovom pitanju dogovore članovi Odbora kako bi se izašlo u susret lokalnim samoupravama.

*****

Sjednica je zaključena u 15 sati i 15 minuta.

*****

Sastavni dio zapisnika čini audio zapis sa sjednice.

Broj: 00-63-10/22-

SEKRETARKA ODBORA

mr Milena Kapa

PREDSJEDNIK ODBORA

Dragan Krapović

Zapisnik sačinila:

Milena Gošović, samostalna savjetnica I